

DATELE ANALIZEI INTOXICAȚIILOR ACUTE NEPROFESIONALE CU ALCOOL ÎN REPUBLICA MOLDOVA ÎN PERIOADA ANILOR 2011-2015

**Tatiana Manceva – cercetător științific stagiar în medicină,
Iurie Pînzaru – dr.șt.med., conferențiar universitar,
Centrul Național de Sănătate Publică
e-mail: tatiana.manceva@cnp.md**

Rezumat

Lucrarea prezintă o evaluare a datelor statistice privind cazurile de intoxicații acute neprofesionale cu alcool pe plan mondial și în special în Republica Moldova pe perioada anilor 2011-2015.

Studiile psiho-sociale, epidemiologice, financiare raportează consumul de alcool, ca fiind un element important, integrant al vieții sociale, care este răspândit atât în țările dezvoltate, cât și cele în curs de dezvoltare, fiind un factor de risc major sau agent etiologic în numeroase afecțiuni. O problemă majoră prezintă tendința de creștere a consumului de alcool printre adolescenți și tineri. Datele analizate pe perioada anilor 2011-2015 în Republica Moldova denotă o înregistrare a 6556 cazuri de intoxicații acute cu alcool, inclusiv 397 (6,1%) decese.

Cuvinte-cheie: intoxicații acute, alcool, persoane afectate, decese

Summary

The data of analysis of acute unprofessional poisoning with alcohol the years 2011-2015 in Republic of Moldova

A study was conducted in order to assess globally and in particular Republic of Moldova situation through acute unprofessional alcohol intoxication cases for the period 2011-2015. Psycho-social, epidemiology, financial studies reported consumption of drinking alcohol as an important element of social life, which is spread as in developed countries, and also in developing countries, being a major risk factor and etiologic agent in many diseases. A major problem is the growth trend of the consumption of alcohol among teenagers and young people from around the world. The analysed data result for the period 2011-2015 in Moldova reveals a record 6556 cases of alcohol acute intoxications, including 397 cases or 6.1% have resulted in deaths.

Key words: acute poisoning, alcohol, persons affected, deaths

Резюме

Данные анализа острых непрофессиональных алкогольных отравлений в Республике Молдова 2011-2015 годов

В статье представлен анализ случаев острых непрофессиональных алкогольных отравлений на глобальном уровне и, в частности, в Республике Молдова в период 2011-2015 годов.

Психо-социальные, эпидемиологические и экономические исследования показывают, что алкоголь как важный элемент, интегрированный в социальную жизнь, широко распространен как в развитых странах, так и в развивающихся, будучи важным фактором риска и этиологическим фактором при многих заболеваниях. Значительной проблемой во всем мире является тенденция увеличения потребления алкоголя школьниками и молодыми людьми. В период 2011-2015 годов в Республике Молдова зарегистрировано 6556 случаев острых алкогольных отравлений, включая 397 (6,1%) со смертельным исходом.

Ключевые слова: Острые отравления, алкоголь, пострадавшие люди, смертность

Introducere. Alcoolul reprezintă una dintre substanțele frecvent întrebuințate de populație. Dereglările de sănătate generate de alcool contabilizează o mare parte din mortalitatea globală sau chiar ani din viață „pierduți” datorită disabilităților provocate de consumul în exces de alcool. Consumul de alcool poate fi considerat o activitate social-recreațională sau o patologie și poate fi ocazional, social sau patologic [7]. Consumul ocazional se reflectă prin utilizarea în cadrul unor evenimente cu o frecvență redusă. Consumul social se consideră ca relativ frecvent în

doze mici, dar mai mult decât cel ocazional, iar cel patologic poate duce la unele boli sau poate fi ca urmare unei boli, adică dependenței, care este definită ca alcoolism [2].

Studiile psihosociale, epidemiologice, economice raportează consumul de alcool, ca fiind un element important, integrant al vieții sociale, răspândit atât în țările dezvoltate, cât și în cele în curs de dezvoltare ca un factor de risc major în numeroase afecțiuni, și nu în ultimul rând, ca sursă de fonduri/indemnizații pentru bugetele de stat [7].

Intoxicația alcoolică este o condiție medicală severă, iar în unele cazuri chiar și mortală, care apare în rezultatul consumului excesiv de alcool într-un interval de timp relativ mic, manifestată prin încetinirea ritmului cardiac, a respirației și a reflexelor [4].

Analiza structurii intoxicațiilor cu alcool denotă, că 50,0% din ele sunt provocate de consumul în exces a rachiuului, 30,0% de consumul vinului și altor tipuri de alcool, iar cei mai afectați sunt bărbații cu vârsta până la 65 ani [5]. Îngrijorător este faptul, că în circa 100 cazuri, înregistrate anual, sunt afectați copii cu vârstă de până la 18 ani.

Se estimează, că alcoolul etilic este un drog legal, ieftin și ușor accesibil, care fiind consumat, deprimă sistemul nervos central prin acțiunea sa sedativă [6]. În ultimii ani în Republica Moldova se observă o tendință de creștere a numărului de cazuri de intoxicații acute cu alcool survenite cu scop suicidal, mai cu seamă în rândul adolescenților.

Scopul lucrării constă în estimarea cazurilor de intoxicații acute neprofesionale cu alcool înregistrate în Republica Moldova în perioada anilor 2011-2015.

Material și metode. Au fost analizate datele statistice, prezentate de Centrele de Sănătate Publică teritoriale (CSP) conform formularului statistic f. 18-săn. „Darea de seamă privind supravegherea de stat a sănătății publice”, pentru perioada anilor 2011-2015, la capitolul evidența intoxicațiilor acute neprofesionale exogene de etiologie chimică. Datele au fost raportate conform prevederilor Ordinului Ministerului Sănătății nr.906 din 30.11.2015 „Cu privire la notificarea și cercetarea cazurilor de intoxicații acute neprofesionale exogene de etiologie chimică”. S-au evaluat datele din Registrul de evidență a persoanelor cu intoxicații acute neprofesionale exogene de etiologie chimică, conform formularului statistic nr.360-1/e, aprobat prin ordinul nominalizat [8-10, 13]. Au fost utilizate 13 surse bibliografice ale studiilor efectuate în alte țări.

Rezultate și discuții. Alcoolul (etilic) este o substanță organică cu o moleculă foarte mică, fiind considerat de mulți chimiști ca cel mai bun solvent (formula moleculară: C_2H_5OH). Paradoxală este și constatarea, că alcoolul este o substanță chimică extrem de necesară corpului uman, fiind produs de către ficat, care menține o alcoolemie relativ constantă în limitele de 0,05-0,15 g/litru de sânge [1].

Consumul de alcool poate duce la mai multe tulburări în organismul uman, cum ar fi: intoxicații cu alcool, afectarea memoriei și a abilității de gândire, afecțiunile hepatice (steatoza hepatică, hepatita

toxică, ciroza hepatică), afecțiunile cardio-vasculare, tulburările psihice etc. [2].

În plus, dacă o persoană consumă alcool pe stomacul gol, aproximativ 20,0% din cantitatea totală de alcool este asimilată la nivelul acestui organ, de unde ajunge la creier timp de un minut [5].

Există și un alt tip de intoxicație cu alcool metilic sau metanol, care este mult mai severă și cu urmări grave. Preponderent persoanele se intoxică cu metanol atunci, când consumă băuturi alcoolice contrafăcute, ce conțin metanol, sau băuturi alcoolice distilate insuficient, sau accidental prin inhalarea vaporilor de metanol. Metanolul nu este o substanță foarte toxică, însă se metabolizează cu ajutorul alcool-dehidrogenazei până la formaldehidă și acid formic. Acești metaboliți generează acidoză metabolică, dereglări oculare, insuficiență cardio-vasculară și chiar poate duce la deces. Decesele parvenite în rezultatul intoxicațiilor cu metanol ocupă unul dintre primele locuri din totalul deceselor din cauza alcoolului [12].

Studiile efectuate de Organizația Mondială a Sănătății (OMS) demonstrează, că nivelul de dezvoltare economică a unei țări este direct proporțional cu nivelul consumului de alcool și cu prevalența episoadelor de consum excesiv de alcool. OMS mai atenționează asupra tendinței de creștere a consumului de alcool la adolescenții și tinerii din întreaga lume (perioada supravegherii 2001-2005). Evaluarea tendințelor consumului de alcool la populația tânără, adică 18-25 ani, identifică 80,0% tendințe crescătoare [9].

Regiunea Europeană este regiunea cu cel mai mare consum de alcool pe cap de locuitor din lume. Studiile denotă, că majoritatea europenilor consumă alcool și doar 15,0% se abțin de la utilizarea lui [10]. O ierarhie a țărilor în funcție de nivelul de consum de alcool relevă topul celor mai mari consumatori de alcool din lume (tabelul 1) [8].

Tabelul 1

Țările care au înregistrat cele mai mari cote de consumatori de alcool

Țările	Indicatori		
	Consum de alcool per capita, litri	Decese cauzate de consumul de alcool, %	Speranța de viață la naștere, ani
Belarus	17,5	34,7	72,1
Republica Moldova	16,8	33,1	81,4
Lituania	15,4	30,9	73,9

Rusia	15,1	30,5	70,5
România	14,4	8,9	68,7
Ucraina	13,9	34,4	70,9
Andorra	13,8	3,9	-
Ungaria	13,3	6,7	75,1
Cehia	13	36,5	78,1
Slovacia	13	7,7	76,1

Analiza datelor statistice denotă, că intoxicațiile cu alcool au prevalat în anul 2014, când au fost înregistrate 1788 cazuri cu 96 (5,4%) decese.

Începând cu anul 2015, această grupă de intoxicații este în scădere, înregistrându-se 1126 afectați și 33 (3,0%) decedați. Acest fapt se datorează informării masive a populației, organizării mai multor ateliere de lucru cu specialiștii din CSP, Instituții Medico-Sanitare Publice teritoriale și managerii instituțiilor de

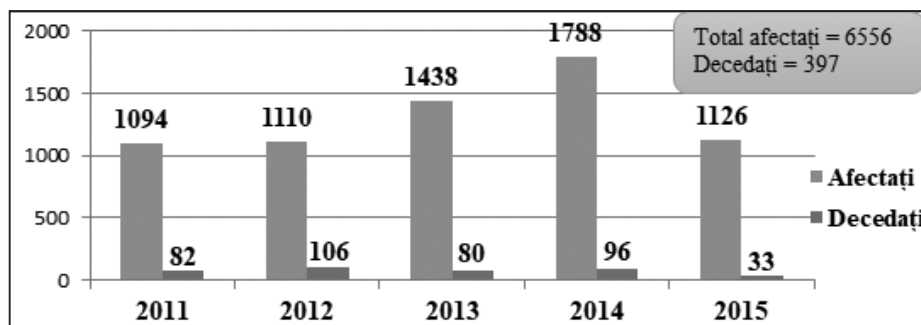

Figura 1. Numărul de intoxicații acute neprofesionale cu alcool (cazuri absolute), anii 2011-2015

Un studiu efectuat de către dl Pfaff (1990), evidențiază, că factorii economici, precum inflația sau produsul intern brut, pot explica diferențele dintre țări în abordarea alcoolismului ca factor general de afectare negativă a bunăstării sociale [11].

Datele statistice privind decesele, parvenite în rezultatul consumului excesiv de alcool, denotă, că în perioada anilor 2011-2012 în Cehia au decedat 27 persoane, în Slovacia – 17, în Ecuador – 21 persoane. În SUA anual decedează circa 2200 oameni în rezultatul intoxicației cu alcool [13].

Începând cu anul 2011, în Republica Moldova se raportează cazurile de intoxicații acute neprofesionale exogene de etiologie chimică, inclusiv cu alcool și, respectiv, se atestă o sporire a acestora. Ca rezultat, în perioada anilor 2011-2015 au fost înregistrate 6556 cazuri de intoxicații cu alcool, dintre care 6,1% s-au soldat cu deces.

Învățământ pe problemele prevenirii și diagnosticării intoxicațiilor acute neprofesionale exogene de etiologie chimică (IANEEC). Ordinul Ministerului Sănătății nr.906 din 30.11.2015 a influențat pozitiv și a responsabilizat lucrătorii medicali în evidența, raportarea și înregistrarea cazurilor reale de IANEEC, inclusiv cu alcool (figura 1).

Din numărul total de decese parvenite în rezultatul consumului excesiv de alcool în anii 2011-2015 (397 cazuri), 26,7% au fost înregistrate în anul 2012, iar câte 21,0% în anii 2011 și 2013. Începând cu anul 2015, numărul persoanelor decedate în rezultatul intoxicațiilor cu alcool s-a micșorat până la 8,3% (figura 2).

Datele statistice privind intoxicațiile acute cu alcool în anii 2013-2015, divizate pe grupe de vârstă, demonstrează, că cea mai afectată grupă o constituie tinerii și adulții (vârsta de 18 ani și mai mult) cu numărul de afectați de 2435 persoane sau 81,0%

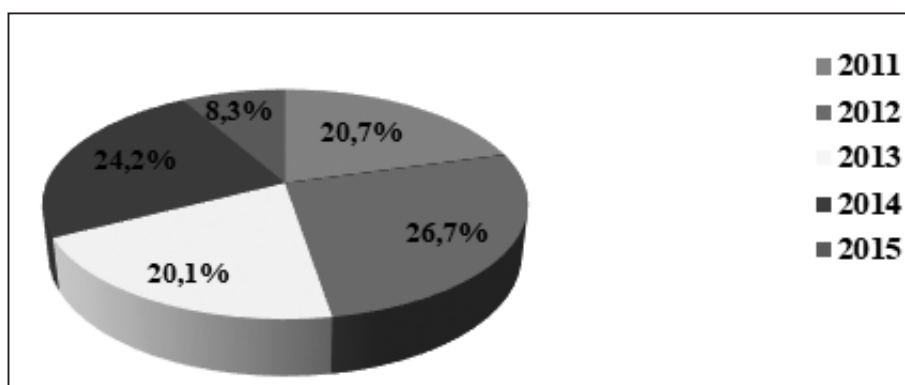

Figura 2. Structura deceselor în rezultatul consumului de alcool în aa. 2011-2015

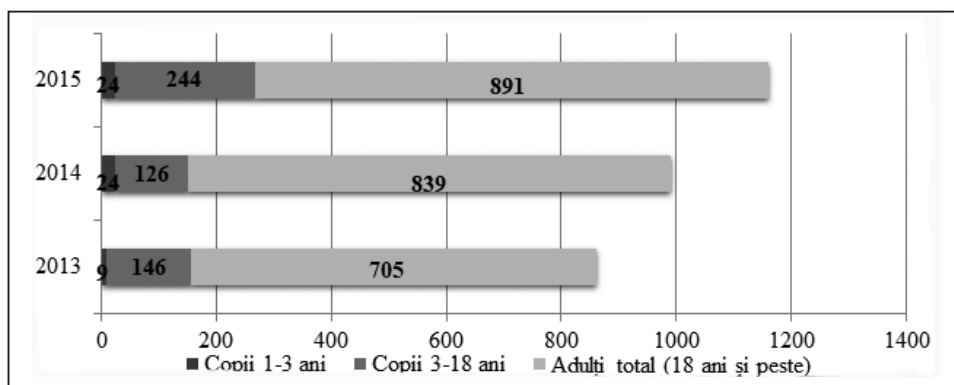

Figura 3. Intoxicații acute neprofesionale cu alcool pe grupe de vârstă (cazuri absolute)

din numărul total de persoane intoxicate în această perioadă (figura 3). Consumul de alcool printre adolescenți poartă un caracter haotic și s-a stabilit, că, adeseori, ultimii apelează la consumul de alcool atunci, când apare o stare emoțională negativă (tristețea, melancolia etc.), supărarea, agresivitatea, povara singurătății, bucuria, îmbunătățirea relațiilor cu alte persoane, influența familiei, prietenilor, colegilor de serviciu, relaxare sau alungarea temporară a stresului, apărarea împotriva sentimentelor neplăcute, curajul de a spune ceva [3].

Pe locul doi s-a plasat grupa de copii cu vârsta de 3-18 ani, fiind înregistrate 516 cazuri de intoxicații sau 17,2%. Urmează copiii de vârstă 1-3 ani cu 57 cazuri (1,9%), care se datorează lipsei atenției din partea părinților și accesul liber la consumul băuturilor alcoolice a copiilor de această vârstă lăsați fără supraveghere (figura 3).

Datorită curiozității înnăscute și neglijența părinților, copiii mici au riscul cel mai sporit de a face intoxicații și, în cazurile acordării tardive a asistenței medicale, rezultatele pot fi din cele mai tragice.

Concluzii:

1. În Republica Moldova în perioada anilor 2011-2015 au fost înregistrate 6556 cazuri de intoxicații acute neprofesionale cu alcool, dintre care 397 persoane sau 6,1% au decedat.

2. Cel mai mare număr de intoxicații cu alcool a fost înregistrat în anul 2014 și a constituit 1788 cazuri, dintre care 96 sunt decese (5,4%).

3. Adulții peste 18 ani sunt cea mai afectată grupă de intoxicații, în care s-au înregistrat 2435 cazuri în perioada nominalizată.

Bibliografie:

1. Marginean C. *Articol: Alcoolul etilic*. <http://www.constientizarerurala.ro/sanatate/materiale/86-alcoolul-etilic>.
2. Cârstoc Gh. *Epidemiologia consumului de alcool și efectul alcoolismului asupra costului asistenței sanitare*. Rezumat tezei de doctor, Cluj-Napoca, 2014, 1-2.
3. <http://www.dependenta.ro/alcoolism> (accesat 05.05.2017).
4. <http://www.i-medic.ro/tutun-alcool-droguri/intoxicatia-alcoolica> (accesat 05.05.2017).
5. <http://www.sanatatea.com/pub/deprinderi-daunatoare/2200-efectele-alcoolului-asupra-organismului.html> (accesat 02.05.2017).
6. http://www.sfatulmedicului.ro/Abuz-dependenta-si-intoxicatii/dependenta-de-alcool-si-abuzul-de-droguri-la-adolescenti_23 (accesat 02.05.2017).
7. Răduț R.O. *Manifestări neurologice și psihice în alcoolismul cronic*. Teză de doctorat, rezumat, Oradea, 2014, 5.
8. *Global status report on alcohol and health. Analiza de situație în România, ocazionată de campania de luna națională a informării despre efectele consumului de alcool*. 2014, 29: <http://www.dspb.ro/>
9. *Global status report on alcohol and health. Consumption*. 2011, 4: http://www.who.int/substance_abuse/publications/global_alcohol_report.
10. Anderson P. and Baumberg B. *Alcohol in Europe. A public health perspective*. A report for the European Commission. The use of alcohol in Europe, 2006, 75.
11. Pfaff M. *Differences in health care spending across countries: Statistical evidence*. Journal of Health Politics, Policy, and Law, 1990; 15: 1-29.
12. Батоцыренов Б.В., Ливанов Г.А., Васильев С.А., Федоров А.В., Андрианов А.Ю. *Благоприятный исход тяжелого острого отравления метиловым спиртом*. Клиническая медицина, 2013, 10, 69.
13. Литвинова О.С., Калиновская М.В. *Токсикологический мониторинг причин острых отравлений химической этиологии в Российской Федерации*. Токсикологический вестник, 2017, 1 (142), 5.